

TISKOVÁ ZPRÁVA

Centrum pro výzkum veřejného mínění Sociologický ústav AV ČR

V Holešovičkách 41, Praha 8

Tel./fax: 286 840 129, 130

E-mail: rezkova@soc.cas.cz

Hodnocení ekonomické situace v ČR, v Polsku a v Maďarsku. Obyvatelé o své materiální životní úrovni.

Technické parametry

Výzkum:	<i>Naše společnost 2003</i>
Otázky:	<i>EU.10, EU.11, EU.33, EU.34, EU.2</i>
Termín terénního šetření:	<i>ČR: 6.1. – 13.1.2003 Polsko: 3.1 - 6.1.2003 Maďarsko: 3.1. - 8.1.2003</i>
Počet respondentů:	<i>ČR: 1086 ve věku od 15 let, ve věku od 18 let ČR:981, Polsko:1025, Maďarsko:1030</i>
Reprezentativita:	<i>obyvatelstvo ve věku od 18 let, v ČR i od 15 let</i>
Výběr respondentů:	<i>kvótní výběr</i>
Zveřejněno dne:	<i>12. února 2003</i>
Kód tiskové informace:	<i>eu30212</i>
Zpracovala:	<i>Miluše Rezková</i>

I. Česká veřejnost o ekonomické úrovni ČR

S cílem zjistit obecnější představu naší veřejnosti o situaci ekonomiky ČR pravidelně zjišťujeme její mínění o hospodářské úrovni vybraných deseti evropských zemí včetně ČR¹. Ze získaných pozitivních hodnocení se vytváří žebříček subjektivně vnímané ekonomické úspěšnosti těchto států. Čelo žebříčku dlouhodobě tvoří Německo a Rakousko; třetí místo dnes v očích respondentů zaujímá Maďarsko, následované Slovinskem a Polskem. Česká republika se ocitá až na šestém místě², tedy v druhé polovině žebříčku. S odstupem za ČR se nachází Slovensko. Konec žebříčku, s pozitivním hodnocením dosahujícím méně než deset procent, tvoří Bulharsko, Rusko a Rumunsko. (viz tabulka 1)

Časová řada hodnocení ekonomiky našeho státu dokumentuje, že veřejné mínění reflektuje její proměny, resp. její mediální obraz. Je tak patrný optimismus zachycený v únoru 1997 i následné vystřízlivění, k němuž došlo poté vlivem restriktivních opatření, přijatých v důsledku již zřejmých závažných ekonomických problémů. Skepse pak pokračovala do dalších let. Výrazný vzestup spokojenosti byl zaznamenán loni, kdy ČR podle mínění respondentů dosáhla na čtvrté místo a předstihla tak i Slovinsko. Aktuální šetření nicméně zachycuje propad spokojenosti obyvatel - ČR sestupuje na svou tradiční šestou pozici.

¹ Otázka: "Jak byste hodnotil země, které Vám přečtu, podle jejich hospodářské úrovně?" Nabídka odpovědí: Velmi dobře, spíše dobře, spíše špatně, velmi špatně. Otázka byla pokládána dotázaným ve věku od 15 let.

² ČR obdržela identické procento kladných hlasů jako Polsko (46 %), avšak větší díl kritiky (špatně: ČR 53 %, Polsko 45 %) - řadí se tak v tomto ohledu až za něj.

Tabulka 1: Hodnocení hospodářské situace ČR mezi jinými zeměmi (v %)

	II/1997	I/1998	II/1999	II/2000	II/2001	II/2002
1. Německo	97	Německo 96	Německo 97	Německo 97	Německo 98	Německo 98
2. Rakousko	95	Rakousko 95	Rakousko 96	Rakousko 97	Rakousko 96	Rakousko 95
3. ČR	61	Maďarsko 55	Maďarsko 51	Maďarsko 55	Maďarsko 51	Maďarsko 55
4. Maďarsko	51	Polsko 53	Polsko 45	Polsko 51	Polsko 47	ČR 55
5. Polsko	44	Slovinsko 38	Slovinsko 33	Slovinsko 39	Slovinsko 39	Slovinsko 48
6. Slovinsko	31	ČR 32	ČR 26	ČR 32	ČR 37	Polsko 44
7. SR	26	SR 27	SR 14	SR 20	SR 15	SR 25
8. Bulhar.	3	Bulhar. 4	Bulhar. 4	Bulh. 8	Bulh. 6	Bulh. 9
9. Rumun.	2	Rusko 2	Rumun. 1	Rumun. 2	Rumun. 2	Rusko 3
10. Rusko	1	Rumun. 1	Rusko 0	Rusko 1	Rusko 1	Rumun. 1

(pokračování)

I/2003	
1. Německo	95
2. Rakousko	94
3. Maďarsko	54
4. Slovinsko	48
5. Polsko	46
6. ČR	46
7. SR	22
8. Bulh.	9
9. Rusko	4
10. Rumunsk	3

Názory respondentů ve věku od 15 let. Numerický údaj představuje součet procentních podílů odpovědí "velmi dobře" a "spíše dobře". Dopočet do 100 % ke každému údaji tvoří podíly odpovědí "spíše špatně", "velmi špatně" a "neví". Náhodná statistická chyba činí +/-3 procentní body.

II. Názory obyvatel ČR, Maďarska a Polska na ekonomickou situaci země a na jejich materiální životní podmínky

II.a Hodnocení současné ekonomické situace země; očekávání do budoucna

V části výzkumu realizované společně s maďarskými a polskými partnery³ posuzovali dotázaní aktuální ekonomickou situaci své země⁴. Ukazuje se, že

³ V rámci výzkumné nadace C E O R G [The Central European Opinion Research Group]: zahrnuje tři instituce zabývající se výzkumem veřejného mínění v České republice [CVVM SoÚ - Centrum pro výzkum veřejného mínění Sociologického ústavu AV ČR], v Maďarsku [TÁRKI - Társadalomkutatási Intézet és Társadalomkutatási Informatikai Egyesülés] a v Polsku [CBOS - Centrum Badania Opinii Społecznej].

⁴ Otázka: "Jak byste hodnotil(a) současnou ekonomickou situaci v naší zemi?" Je podle Vás velmi dobrá, dobrá, ani dobrá, ani špatná, špatná, velmi špatná?"

obecně vysoce převažují kritické názory nad příznivými – viz tab. 2. Nejmenší nespokojenost byla přitom zjištěna v Maďarsku (31 % „špatná“, 8 % „dobrá“), největší v Polsku (64 % „špatná“, 4 % „dobrá“). Mínění české veřejnosti se nachází mezi nimi - 7 % respondentů považuje aktuální ekonomickou situaci ČR za dobrou, 49 % za špatnou, 43 % ji charakterizuje jako „ani dobrá, ani špatná“. Letošní hodnocení v ČR vyznívá oproti loňsku hůře (pokles „dobrá“ o 7 procentních bodů, nárůst „špatná“ o 12 procentních bodů).

Tabulka 2: Hodnocení současné ekonomické situace země (v %)

rok měsíc	ČR				Maďarsko				Polsko			
	2001 I	02 VII	03 I	03 I	2001 I	02 VIII	03 I	03 I	2001 I	02 VIII	03 I	03 I
Velmi dobrá	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Dobrá	7	12	13	7	9	8	12	8	9	5	3	4
Ani dobrá, ani špatná	41	46	47	43	52	53	56	56	29	21	18	27
Špatná	43	36	32	40	29	29	25	27	46	50	56	52
Velmi špatná	6	4	5	9	5	6	3	4	11	21	19	12
NEVÍ	3	2	2	1	5	4	4	5	4	3	4	5
dobrá	7	12	14	7	9	8	12	8	9	6	3	4
špatná	49	40	37	49	34	35	28	31	57	71	75	64

Pozn.: Názory respondentů ve věku od 18 let.

Ve vyhlídkách na nejbližší ekonomický vývoj⁵ se nejskeptičtěji projevují obyvatelé ČR. Jeho zhoršení očekává 38 % respondentů, tedy o 14 procentních bodů více než loni. Hospodářskou stagnaci předpokládá 42 % a pozitivní změny jen 14 %. Největší důvěru do budoucna vkládá maďarská veřejnost – se zlepšením ekonomické situace tam počítá 29 %, se stagnací 40 % a se zhoršením 20 %. Podobná očekávání byla zjištěna v Polsku - s výjimkou řídkého výskytu optimismu (18 %) – viz tab. 3.

Tabulka 3: Očekávaný vývoj ekonomické situace země v příštím roce (v %)

rok měsíc	ČR				Maďarsko				Polsko			
	2001 I	02 VII	03 I	03 I	2001 I	02 VII	03 I	03 I	2001 I	02 VII	03 I	03 I
Zlepší se	16	22	23	14	27	28	31	29	15	14	14	18
Nezmění se	46	54	43	42	46	47	47	40	50	52	50	50
Zhorší se	26	16	24	38	19	17	9	20	26	24	28	22
NEVÍ	12	8	10	6	8	8	13	11	9	10	8	10

Pozn.: Názory respondentů ve věku od 18 let. „Zlepší se“: součet procentních podílů odpovědí „velmi se zlepší“, „trochu se zlepší“, „Zhorší se“: součet procentních podílů odpovědí „trochu se zhorší“, „velmi se zhorší“.

⁵ Otázka: "Myslíte si, že se v příštím roce ekonomická situace v ČR velmi zlepší, trochu se zlepší, nezmění se, trochu se zhorší, velmi se zhorší?"

II.b Hodnocení materiálních podmínek obyvatel; očekávání do budoucna

Materiální životní podmínky svých domácností⁶ vnímají obyvatelé ČR evidentně příznivěji než hospodářskou situaci v zemi: 25 % je označuje za dobré, 50 % za „ani dobré, ani špatné“ a 24 % za špatné. Jejich hodnocení se od loňska prakticky nezměnila. Mezi sledovanými třemi zeměmi se naše veřejnost jeví jako nejspokojenější. V Polsku sice existuje podobná část příznivě hodnotících (24 % „dobré“), ale nespokojenost je tam častější (31 % „špatné“). Mimoto se Polsku vyskytuje nejvíce občanů, označujících své podmínky jako velmi špatné (19 %). Pro Maďarsko je typická průměrná spokojenost - asi dvě třetiny občanů charakterizují své materiální podmínky jako ani „dobré, ani špatné“ (63 %) – viz tab. 4.

Tabulka 4: Hodnocení současných materiálních životních podmínek domácnosti respondenta (v %)

Rok měsíc	ČR				Maďarsko				Polsko			
	2001		02 03		2001		02 03		2001		02 03	
	I	VII	I	I	I	VII	I	I	I	VII	I	I
Velmi dobré	2	2	2	1	0	0	0	0	8	8	7	10
Dobré	27	29	25	24	8	7	10	12	13	13	16	14
Ani dobré, ani špatné	44	47	48	50	58	59	56	63	46	45	43	45
Špatné	21	18	20	19	24	23	24	18	12	13	15	12
Velmi špatné	6	4	5	5	10	11	9	7	21	21	19	19
neví	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0
Dobré špatné	29	31	27	25	8	7	10	12	21	21	23	24
	27	22	25	24	34	34	33	25	33	34	34	31

Pozn.: Názory respondentů ve věku od 18 let.

Na svou nejbližší budoucnost pohlížejí naši občané s větším znepokojením než loni a větší měrou než Poláci (19 %) nebo Maďaři (17 %) – viz tab. 5. Zhoršení materiálních podmínek domácnosti v příštím roce⁷ se v ČR obává 29 % respondentů, 11 % počítá se zlepšením a vývoj bez podstatnějších změn předpokládá 54 %.

Tabulka 5: Očekávaný vývoj materiálních podmínek životních podmínek domácnosti respondenta v příštím roce (v %)

rok měsíc	ČR				Maďarsko				Polsko			
	2001		02 03		2001		02 03		2001		02 03	
	I	VII	I	I	I	VII	I	I	I	VII	I	I
Zlepší se	14	28	22	11	21	23	27	25	16	11	14	13
Nezmění se	49	41	50	54	46	47	51	50	56	57	57	67
Zhorší se	27	21	20	29	28	24	14	17	27	21	29	19
NEVÍ	10	10	8	6	5	6	8	8	1	11	0	1

Pozn.: Názory respondentů ve věku od 18 let. „Zlepší se“: součet procentních podílů odpovědí „velmi se zlepší“, „trochu se zlepší“, „Zhorší se“: součet procentních podílů odpovědí „trochu se zhorší“, „velmi se zhorší“.

⁶ Otázka: „Jak byste hodnotil současné materiální životní podmínky Vaší domácnosti? Jako velmi dobré, dobré, ani dobré, ani špatné, špatné, velmi špatné?“

⁷ Otázka: „Očekáváte, že materiální životní podmínky Vaší domácnosti se v příštím roce velmi zlepší, trochu zlepší, nezmění se, trochu se zhorší, velmi se zhorší?“